

שיעור חובה – בשבחי הקריאה הנכונה : טעמי המקרא והניקוד

מאת ליאורה שמש

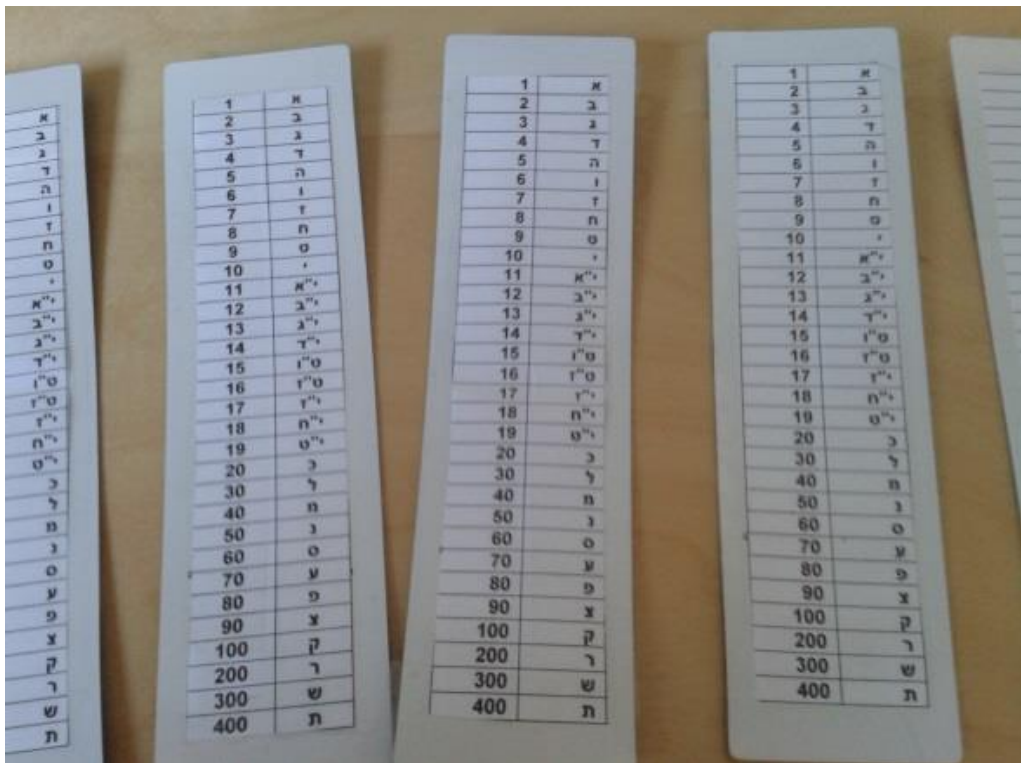
א. הטקסט שבחרתי לעסוק בו הוא נבואת עמוס בפרק ה'. לשמחתי, אני חושבת שהקריאה המוטעמת היא חלק בלתי נפרד מההוראה שלי בחיי היום-יום : אני מקפידה לקרוא ע"פ הטעמים ובהדגשת האותיות השונות. אבל, כדי להדגיש את הקריאה של קטע נבואה, בחרתי להציג בהצגה מלאה את הנבואה : הבאתי לכיתה גלימה הדומה לזו של נביא, חבל ששימש כחגורה וזקן מלאכותי של תחפושת. לאור דיונים קודמים שהיו בכיתה על מהותו של הנביא ותפקידו, קיימתי דיאלוג עם הכיתה : כיצד הנביא נראה?(אחיה השילוני והשמלה, אליהו והאדרת) איפה הנבואות היו נישאות ע"י הנביא? ועוד. בסוף הדיאלוג התחפשתי לנביא... עליתי על כיסא (כדי להיות מורמת כמו על במה בשוק או בכיכר העיר) וקראתי את נבואת עמוס בקול גדול ובקריאה רהוטה ומוטעמת. למותר לציין שהשיעור היה מוצלח ביותר והתלמידים למדו בהתלהבות. בשיעור הבא אחד התלמידים ביקש להתחפש לנביא. הפעם שוב קראתי את הנבואה בהטעמה והתלמיד המחופש עשה תנועות עם הידיים התומכות את הטקסט והמסרים שלו. (ראו תמונות בעמוד הבא). הרגשתי שההצגה שליוותה את הקריאה המוטעמת, סייעה רבות להבנת הטקסט שחלקו קשה להבנה בקריאה רגילה. השיעור המצולם וההרצאה היו מצוינים, היוו עבורי מקור השראה : ההרצאה חידדה לי שוב את החומר המקצועי וההצגה נתנה לי את רעיון התחפושת.

ב. המיומנויות שלדעתי תלמידים המגיעים לתיכון צריכים לשלוט בהן ולצערי אני מרגישה שהם אינם שולטים בהם כמתבקש, הם ידיעת סימני הניקוד ושימוש בהם לקריאה רהוטה, הכרת טעמי מקרא בסיסיים (זקף, אתנחתא וסוף פסוק) ושימוש בהם לקריאה רהוטה וכן ידיעת גימטרייה. הדרך שבה בחרתי לטפל בנושא הגימטרייה (הטיפול בשאר המיומנויות לא ייכנס לחצי עמוד) היא לימוד יסודי של הנושא : בתחילת התהליך אני מכינה לתלמידים סימניות (תמונה למטה) עם טבלת הגימטרייה שהתלמידים מאד אוהבים אותה, משתמשים בה לתרגול ובהמשך כ"סתם" סימנייה בתנ"ך. בהמשך, אני משתמשת במהלך השיעורים באותיות ובמספרים לסירוגין ואף עורכת משחקים קצרים עם התלמידים של המרת אותיות ומספרים. בכל שיעור אני מקפידה לערוך שימוש כפול גם באותיות וגם במספרים עד שאני מבחינה שהמיומנות נרכשה.

צד א' של הסימניות

צד ב' של הסימניות

תמונות התלמיד שלי מחופש לעמוס הנביא (הפנים טושטשו בתמונה בשל צנעת הפרט). חבל שאי אפשר לשמוע אותי קוראת ברקע: אפשר לראות בשוליים שגם הטקסט מוקרן כשהוא מנוקד ומוטעם ומאפשר לתלמידים לעיין בו, להקשיב לקריאה שלי ולצפות ב"הצגה".

